

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XXIX. De duabus Christi Domini operationibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

lunare humana non consistit, ut est etiam ratione naturali perspicuum. Sed VERBUM divinum assumpsit veram humanam naturam, ejusdem speciei, cujus est natura aliorum hominum. Ergo etiam voluntatem humanam.

Ei confirmatur: nam potentia naturales proximè spectant ad naturam. Unde videmus in Divinis, quamvis tres personæ sint; tamen quia est una natura, unicam esse voluntatem. Sed in Christo sunt duæ naturæ, ergo unaquæque suam habet voluntatem. Denique huc etiam pertinent Patrum testimonia, quibus supra probavimus duas in Christo naturas perfectas, & in particulari in Christo esse duas voluntates docent. Athanasius lib. de Trinitate, Gregorius Nyssenus contra Apollinam, Epiphanius sermone 69. contra Marcionistas, & B. Cyrillus Alexandrinus, cujus testimonium magno faciunt omnes Orientales in sermone 10. in Matth. Subsistit quidem in Christo pavor passionis propter humanitatem: compestitur autem statim virtute inhabitantis verbi: At enim, Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis, humanitas quidem hoc ait: nam secundum quod DEUS est, non est extra voluntatem Patris. Sicut enim una est Deitas, ita una est Patris & Filij voluntas. Idem lib. 4. in Joannem. Voluntaria quidem passio, eo quod ita voluisti: divina natura, involuntaria autem quantum ad carnem recusantem mortem, & secundum quod Christus homo erat. Idem lib. 10. Sicut consubstantialis est ita & convoluntarius proprio Genitori, unus enim essentia una perfecti voluntas est.

Nec valet quicquam argumentum hæreticorum. Nam etsi Christus omnia ex nutu divinæ voluntatis operabatur, non quia ex una divina voluntate omnia operaretur, sed quia humana ejus voluntas erat divinæ conformis.

Porro iisdem argumentis patet in Christo fuisse etiam intellectum creatum præter divinum, quia est etiam humanæ naturæ potentia naturalis. Quod ex scriptura etiam patet: *Isaia 52. Ecce Matth. 3. intelligit puer meus.* Et *Matth. 3. Audiens JESUS miratus est, quod pertinet ad intellectum.* Item ex *Augustino lib. 83. qq. 9. 80. contra Apollinarios.* qui animam rationalem, & intellectum in Christo negabant, inferentes quod tunc Verbum belluam quandam cum figura humani corporis suscepisset.

Item iisdem argumentis efficitur, reliquas animæ potentias sensitivas esse in Christo, atque etiam liberum arbitrium. Nam liberum arbitrium nihil aliud est, quam voluntas ipsa, prout tendit in sua objecta cum indifferentia quadam. Neque obstat quod Christus nullo modo peccare potuerit: Nam potentia peccandi non est de ratione liberi arbitrii.

Unde Augustinus in lib. de prædestinatione Sanctorum c. 15. de Christi impeccabilitate loquens, An ideo, inquit, in illo non libera voluntas erat, ac non tanto magis erat, quanto magis peccato tertivire non poterat.

C A P V T XXIX.

De duabus Christi Domini operationibus.

Orientalium etiam hodie error est, qui etiam fuit quondam Monochelitarum, in Christo tantum fuisse unicam operationem, nempe Divinam, tamen si diversa per illam operaretur. Idque probabant, quia omnia fiebant ab eodem VER-

BO Divino. Damnatur hic error in VI. Synodo ad. 4. 8. & 9. ubi inter cetera sic legitur: *Duas naturales operationes indivisibiles, inconvertibiles, inconfuses, inseparabiles in eodem Domino JESU Christo vero DEO nostro glorificamus, hoc est, divinam, & humanam.* Ponuntur autem ille particule indivisibiles, inconvertibiles, ad ostendendum ab una & eadem persona VERBI utriusque generis operationes, salva differentia ipsarum, profectas esse.

Plena etiam sunt Evangelia manifestissimis Christi operibus, quibus ostendi possit duas esse in Christo operationes. Primum enim una est Patris & Filij operatio, sicut & natura, ut patet ex illis locis: *Omnia quæ Pater habet mea sunt. Et quæcunque Pater facit, hæc & Filius similiter facit.* Ne quis autem putaret alia Patrem, alia Filium operatione operari, alibi ait: *Pater in me manens ipse facit opera.* Item non potest filius quicquam facere nisi viderit Patrem facientem. Quod autem filius præter hanc Divinam operationem, aliam diversam habeat, non communem cum Patre, adeo apertum est, ut super vacaneum videatur, id velle probare. Nam quod in eis homines, converfabatur, loquebatur, ambulabat, comedeat, oculis, manibus, pedibus, reliquisque corporis membris & animæ sensibus & potentis operabatur, id certè Patri commune cum eo non erat, nisi quis Patrem incarnatum esse dicat simul cum Filio; quod est nefas dicto. Cumque Filius solus, & non Pater, nec Spiritus sanctus naturam humanam assumpserit, corpusque & animam haberit, certe ea, quæ per animam & corpus exercebat, Patri aut Spiritui sancto tribui non possunt, sed soli Filio: & quis unquam dixit Patrem elurisse, fatigatum ex itinere, seu illum super puteum collocatum cum Samaritana, disputasse in templo cum Judæis, aliaque hujusmodi multa fecisse, quæ de Christo referunt Evangelistæ? An etiam illud Patri tribuendum est, quod Lucas de Christo ait: *Et erat subditus illis, & quod Patrem sæpè oraverit, quod & missum à Patre in mundum, dicit: quodque ait non suam gloriam quærere, sed Patris, & ejusmodi alia plurima.* Nimis profecto obrutæ mentis est, qui hoc non videt, nimis oblitinæ, qui cum viderit, tamen credere non vult, cum præsertim id senserint omnes Catholici Patres.

Præterea illi, qui in Christo concedunt duas naturas, ut omnes tenent Catholici, necesse est, ut duas constentur voluntates, duas operationes, cum ad naturæ veritatem pertinet operatio ei conveniens. Unde Ambrosius lib. 2. de fide ad Gratian. c. 4. *Nunquid potest vera operatio esse, ubi diversitas est substantia?*

A que eodem argumento vincitur, in Christo fuisse non tantum operationem humanam; sed etiam plures humanitatis operationes, quales sunt aliorum hominum. Tamen si omnes illæ potuerint, maxime in Christo, dici unica operatio, si spectemus earum, quasi principium, nimirum humanam rationem ac voluntatem in Christo, qua dirigebantur seu imperabantur omnes.

Fundamentum vero illorum hæreticorum nullius prorsus momenti est: quamvis enim idem Verbum divinum esset principium omnium Christi operationum, tanquam suppositum; non tamen illas omnes efficiebat per eandem naturam, ut per formam, sed per diversam, scilicet per divinam & humanam. Itaque diversæ omnino ejus operationes fuerunt.

Sed

70an. 16.
c. idem 5.
cap.

Isaia 52. Ecce Matth. 3. intelligit puer meus. Et *Matth. 3. Audiens JESUS miratus est, quod pertinet ad intellectum.* Item ex *Augustino lib. 83. qq. 9. 80. contra Apollinarios.* qui animam rationalem, & intellectum in Christo negabant, inferentes quod tunc Verbum belluam quandam cum figura humani corporis suscepisset.

Sed ut in Catholico sensu aliqua Patrum dicta commodius intelligantur, ex sententia Theologorum doctissimorum notandum est, operationum in Christo triplex genus distingui posse. Nam primo quædam fuerunt tantum divinæ: ut creatio & gubernatio mundi. Secundò, aliæ Christi operationes fuerunt humanæ tantum, ut deambulatio, comestio. Quas operationes ideo dico humanas tantum; quoniam conveniunt etiam aliis puris hominibus naturaliter, tamen si & à supposito divino ejusmodi operationes Christi proficerentur, & ad eas Divinitas generali concursu cooperata sit, quod negavit Duran. in 3. dist. 18. q. 1. quia nimirum in universum alioqui existimant, DEUM non concurrere immediatè efficiendo ad effectus causarum secundarum.

Tertii generis operationes possumus in Christo nominatè mixtas seu duplices, id est, partim divinas, partim humanas: quia licet uno eodemque vocabulo significantur; verè tamen sunt duplices: ut justificatio impij, suscitatio mortuorum, & aliorum miraculorum patratio. Hujusmodi enim nominibus partim significamus actionem divinam principalem, quæ scilicet sua vi attingit principalem effectum, (nempe gratiam, vitam miraculosè restitutam, &c.) partim etiam actionem humanam, videlicet instrumentalem Humanitatis Christi, quæ à verbo Divino, tanquam instrumentum usurpata, contulit etiam miraculosè aliquid ad ejusmodi effectus; ut vox Christi revocantis ad vitam Lazarum, &c.

In quibus actionibus & illud animadvertendum est, peculiari quadam ratione divinam actionem Christi principalem, Humanitati adscribi; & vicissim instrumentalem actionem Humanitatis, Divinitati. Quam ob causam appellavi etiam has actiones duplices & mixtas. Quia enim principale agens effectum attingit, conferente ad id instrumento; peculiari ratione actio principalis agentis pertinet etiam ad instrumentum. Unde dicimus scammum v. g. à ferra fieri, quia participatur veluti à ferra actio principalis artificis conficientis scammum. Et rursus quoniam principale agens usurpat instrumentum, ejusque actiones ad effectum principalem: ipsi etiam peculiari ratione adscribitur actio propria instrumenti. Unde dicimus artificem secare v. g. scammum, cum propriè secet ferra.

Illæ igitur Christi operationes, Justificatio, suscitatio mortuorum, &c. duplices atque etiam mixtæ à nobis dicuntur: non tantum quia hujusmodi nominibus partim significatur actio divina, partim actio humana, ut dictum est; sed etiam, quoniam divina illa actio, quæ significatur, peculiari ratione adscribitur, non tantum Divinitati, sed etiam Humanitati, tanquam instrumento. Itemque vicissim actio humana, quæ illis nominibus significatur, tribuitur ratione peculiari Divinitati, quæ ejusmodi actione instrumentali utitur. Et hic rectè tum divina, tum humana hujusmodi actio mixta, atque duplex dici potest, ex parte etiam sui principij seu causæ.

Ac de hoc quidem tertio genere operationum Christi intelligendum est, quod B. Dionysius libro de divinis nominibus cap. 2. disserit de operatione Christi, quam vocant *Theandricam*, id est, Dei, & hominis simul: Item illud, quod B. Leo in Epistola 10. ad Flavianum cap. 4. scripsit: *Agit* (inquit) *utraque forma* (id est natura) *in Christo cum alterius communiōne quod proprium est; verbo scilicet operante, quod Verbi est; & carne exequente quod carnis est.*

At in universum ad istud tertium operationum genus referendæ sunt omnes sententiæ similes, quibus significati videatur Christum per utramque naturam communiter seu simul fecisse, quod fecit. Hoc enim non ita ab Orthodoxis dicitur, quia sic tantum una & eadem utriusque naturæ operatio: sed quia vicissim utriuslibet naturæ operatio, quantumvis propria, & distincta, tribuitur suo modo alteri etiam naturæ (ut explicatum est) atque ita utraque natura agit cum alterius communiōne, in illo quidem genere tertio mixtarum & duplicium operationum.

CAPVT XXX.

In Christo Domino non duas, sed unicam tantum esse personam contra Nestorianos.

Indubitata est apud Orthodoxos omnes affirmativa pars hujus sententiæ: pro ejus tamen intelligentia explicare oportet, in quo propriè consistat hæc unio, quæ facta est duarum naturarum in persona Christi. Omnis igitur aliis philosophandi modis, tenendum erit hanc unionem in eo consistere, quod natura humana careat propria subsistentia, assumpraque sit à VERBO, ad ipsam subsistentiam VERBI. Tribus siquidem modis possunt aliqua uniri, primo ut partes rei essentielles, quomodo materia & forma, genus & differentia, ex quibus resultat composita natura: quo certè modo non est facta unio in VERBO; unio enim partium essentialium ex imperfectis ad perfectum procedit. Secundo, ut accidens & subjectum procedit. Tertio, cum substantia, ex quibus resultat forma accidentalis: at neque VERBUM est subjectum humanitatis, neque ex unione cum VERBO resultat accidentalis perfectio. Tertio, cum substantia, quæ alioquin per se subsisteret, trahitur ad subsistentiam alterius, & ab illo dumtaxat pendet: qualis unio Verbi & Humanitatis: quæ solet quibusdam declarari exemplis.

Primum est animæ cum corpore: nam separata per se subsistunt, unita vero, una utriusque est subsistentia: sed cum utrumque sit natura imperfecta, neutrumque trahit aliud ad sui subsistentiam, sed pendeat à tertia, quæ totius compositi est, deficit in eo exemplum: nam nec Verbum est natura imperfecta, nec à tertia pendet subsistentia, sed ad suam trahit subsistentiam naturam humanam.

Secundum est ferri igniti, quod proprietates & ferri, & ignis habet, sed maximè deficit. Nam calor DEUM representans sustentatur à ferro, non est substantia, nec dicitur ferrum, quæ non consonant VERBO hypostaticè unio.

Tertium hominis, in quo duæ accidentales formæ, ut medicina & Jurisprudencia: unum enim suppositum est, variæ tamen appellationes, & communicatio idiomatum: verum hujusmodi formæ non trahuntur ad subsistentiam propriè hominis: Nam accidentium propriè non est subsistere.

Quartum est arboris, verbi gratia, piri, cui inferitur ramus mali. Nam illa pirus est substantia prima, atque ideo suppositum verum, nec pendet à ramo infito, quem tamen sustentat, quæ alioquin per se existeret, sive subsisteret, atque jam vocatur pirus & malus, producit pira & mala,